

विषय विशेष पाठ्यक्रम में एन सी आर टी / सी बी एस ई पाठ्यक्रम में प्रदत्त एवं कक्षा ६ वीं और १० वीं की पुस्तकों में अंतर्निहित अवधारणा संकल्पना/सम्मिलित है, हालाँकि प्रश्नों के माध्यम से उपरोक्त अवधारणाओं और अनुप्रयोगों को स्नातक स्तर की गहन समझ का आकलन किया जाएगा।

रुचिरा, प्रथमोभाग:

शब्दपरिचय:-I; शब्दपरिचय:-II; शब्दपरिचय:-III; विद्यालयः, वृक्षाः समुद्रतटः, बकस्यप्रतीकारः, सूक्तिस्तबकः, क्रीडास्पर्धा, कृषिकाः कर्मवीराः, दशमः त्वम असि, विमानयानं रचयाम, अहह आः च, कारक-विभक्ति-परिचयः, शब्दरूपाणि (अकारांत-उकारांत पुँल्लिंगशब्दरूपाणि), धातुरूपाणि (लटलकारे प्रथमपुरुषः, सर्वनामपदपरिचयः, संख्याज्ञानम्।

रुचिरा, द्वितीयोभाग:

सुभाषितानि, दुर्बुद्धि विनश्यति, स्वावलम्बनम्, पण्डिता रमाबाई, सदाचार, संकल्पः सिद्धिदायकः, त्रिवर्णः ध्वजः, अहमपि विद्यालयं गमिष्यामि, विश्वबंधुत्वम्, समवायों हि दुर्जयः, विद्याधनम्, अमृतं संस्कृतम्, लालनगीतम्, परिशिष्टवर्णविचारः, कारकम्, शब्दरूपाणि, धातुरूपाणि च

रुचिरा, तृतीयो भागः

सुभाषितानि, विलस्य वाणी न कदापि में श्रुता, डिजीभारतम्, सदैव पुरतों निधेहि चरणम्, कण्टकेनैव कण्टकम्, गृहं शून्यं सुतां विना, भारतजनताहम्, संसारसागरस्य नायकाः, सप्तभिग्न्यः, नीतिनवनीतम्, सावित्रीबाईफुले, कः रक्षति कः रक्षितः, खितौ राजते भारतस्वर्णभूमिः, आर्यभटः, परिशिष्टम्संधिः, कारकम्, शब्दरूपाणि (मातृ-अस्मद-युष्मद-स्वसृ-राजन च), धातुरूपाणि (पठ-खाद-इच्छ च धातवः), प्रत्ययः (तुमुन-क्त्वा-ल्यप् च)

शेमुषी, प्रथमोभागः,

भारतीवसन्तगीतिः, स्वर्णकाकः, गोदोहनम्, सूक्तिमौक्तिकम्, भ्रान्तोबालः, सिकतासेतुः, जटायोंः, शौर्यम्, पर्यावरणम्, वांमनः प्राणस्वरूपम् व्याकरणविधिः, संधिः (स्वरः- दीर्ः, गुणः, वृद्धि, यण, अयादि, व्यंजन जश्त्वसंधिः, 'म्' स्थाने अनुस्वारः, विसर्गसंधिः- सविर्गस्य उत्त्वम्-रत्वम्), शब्दरूपाणि (बालक-कवि-साधु-पितृ-लता'नदी-मातृ-राजन-भवत्-विद्वस्-अस्मद-युष्मद-तत्-इदम्-किम्)

धातुरूपाणि (पठ-गम्-वद्-भू-क्रीड्-नी-दृश्-शक्-ज्ञा-अस्-कृ-दा-क्री-श्रु-पाल-सेव्-लभ्), कारकविभक्तयः, प्रत्ययाः, (क्त्वा-तुमुन-ल्यप्-क्त्वत्-शतृ-शानच्-क्त्), संख्याज्ञानम्, उपसर्गाः, (द्वाविंशतिः, अव्ययानि (स्थानबोधकानि- - अत्र-तत्र-अन्यत्र-सर्वत्र-यत्र-एकत्र-उभयत्र, कालबोधकानि:- यदा-तदा-सर्वदा-एकदा-पुरा-अधुना-अद्य-श्वः, हयः, प्रश्नबोधकानि:- किम्-कुत्र-कति-कदा-कुत-कथम्-किमर्थम्, अन्यानि:- च-अपि-यदि-तर्हि-यथा-तथा-सम्यक्-एव), रचनाप्रयोग, पत्रलेखनं

शेमुषी, द्वितीयोभागः

शुचिपर्यावरणम्, बुद्धिर्बलवती सदा, शिशुलालनम्, जननीतुल्यवत्सला, सुभाषितानि, सौहार्दप्रकृतेः शोभा, विचित्रःसाक्षी, सूक्तयः अन्योक्तयः
व्याकरणविधिः,

संधि (व्यंजन वर्गीयप्रथमवर्णस्य तृतीयवर्णे परिवर्तनं, पंचमवर्णे परिवर्तनम्, विसर्गसंधिः- विसर्गस्य उत्त्वम्-रत्त्वम्, विसर्गलोपः, विसर्गस्य स्थानो स्-श्-ष), अव्ययः (उच्चैः-च-श्वः-हय-अद्य-अत्र-तत्र-यत्र-कुत्र-इदानीम्-अधुना-सम्प्रति-साम्प्रतं-यदा-तदा-कदा-सहसा-वृथा-शनैः- अपि- कुतः-इतस्ततः-यदि-तर्हि-यावत्-तावत्)

प्रत्ययः (तद्धिताः-मतुप्-ठक्-त्व-तल्, स्त्रीप्रत्ययों-टाप्-डीप्), समास- (तत्पुरुषः-विभक्तिः, बहुब्रीहिः, अव्ययीभावः-अनु, उप, सह, निर, प्रति, यथा, द्वंद्वः-केवलम् इतरेतरः), वाच्यपरिवर्तनम् (केवलं लटलकारेःकर्त, कर्म, क्रिया), रचनाप्रयोग, समयः, अशुद्धिः संशोधनं, पत्रलेखनं

